

Gemeente Roerdalen
T.a.v. het college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 6099
6077 ZH SINT ODILIENBERG

Ons kenmerk: 2015/nvp/gve/evaluatie PW151008

Uw kenmerk:

Bijlage(n):

Onderwerp: Advies evaluatie PW

Heerlen/Posterholt, 8 oktober 2015

Geacht College,

Bij schrijven van 22 juli 2015 vraagt u ons advies over de door u gemaakte evaluatie Participatiewet.

Graag voldoen we aan uw verzoek al zijn we ons er van bewust wat laat te reageren op uw vraag vanwege zomervakantie en geen geplande vergaderingen; onze excuses daarvoor.

Allereerst zij opgemerkt dat de evaluatie slechts een korte periode bestrijkt en bovendien de beginperiode van de Participatiewet (PW) en de uitvoering daarvan. De data die in die periode zijn verzameld zijn om die reden mogelijk wat summier, wellicht ook atypisch en de conclusie die er aan zijn verbonden niet erg hard. Onze advisering zal daarom beperkt zijn.

In de advisering zullen we de hoofdstukindeling volgen van uw rapport. Paragrafen waarover onzerzijds geen prangende vragen of opmerkingen zijn te maken slaan we gemakshalve over.

1. Inleiding

Geen opmerkingen.

2. De Participatiewet (PW)

2.2. Veranderingen in de PW en 2.3. Doelgroepen in Roerdalen

Ter zake van de garantiebanen wordt de gemeente geacht 'de lead te nemen'. Voor zover ons bekend is er nog niks gedaan met het fenomeen garantiebanen. Twintig procent van de garantiebanen zal ingevuld moeten worden door de overheidswerkgevers. Ook hier is naar onze informatie nog niets mee gedaan. De CRR adviseert u hier thans meer werk van de maken.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de afbouw van de WSW en de daarbij horende uitvoeringsorganen?

3. Verordeningen

Over de meeste nieuwe verordeningen in verband met de PW heeft de CRR reeds adviezen uitgebracht. We beschouwen die als hier herhaald en ingelast. Uw reacties hebben we ook ontvangen. We gaan ervan uit dat deze in de evaluatie zijn meegenomen en uiteindelijk ook in de verordeningen en beleidsregels zijn meegenomen. Er zijn naar uw oordeel in het eerste half jaar geen redenen geweest om deze verordeningen aan te passen.

3.2. Verordening tegenprestatie PW gemeente Roerdalen 2015

Over deze verordening en de uitvoering ervan hebben we reeds diverse keren onze kritische geluiden laten horen. U moet weliswaar bij verordening regels vastleggen, maar uitvoeren hoeft volgens ons niet. U zou hier dan ook, naar eigen zeggen, terughoudend mee omgaan. Daar is ons niet veel van gebleken. Ook het leveren van maatwerk, waar u in de evaluatie op tamboereert, is volgens ons niet aan de orde. Hoe dit maatwerk precies geleverd wordt, is niet in de evaluatie duidelijk gemaakt. Ons komen namelijk andere geluiden ter ore. We hebben u daar al eerder op gewezen.

Volgens het evaluatierapport zijn er geen tegenprestaties opgelegd. We vragen ons in gemoede af wat er dan is opgelegd aan de uitkeringsgerechtigden die her en der tewerk worden gesteld. U noemt zelf de restauratie van de monumenten in de gemeente. Formeel juridisch vallen die niet onder de tegenprestatie, stelt u in de evaluatie. Waar vallen deze dan wel onder en hoe zit het dan met de eisen die daaraan worden gesteld? Is dit werk additioneel? Wie is verantwoordelijk (toch niet een aannemer die geen formeel juridische relatie met de tewerkgestelde uitkeringsgerechtigde heeft)? Is er geen sprake van oneerlijke concurrentie? Zou het niet eerder gekwalificeerd kunnen worden als normaal werk, waar een normale juridische status aan gegeven moet worden, zoals een arbeidsovereenkomst tegen een passende beloning, conform cao of de Wet Minimumloon? De CRR adviseert u hier duidelijkheid over te verschaffen, ook aan de betrokkenen, opdat ze weten welke juridische acties ze hiertegen kunnen ondernemen.

3.3. Afstemmingsverordening PW, IOAW en IOAZ Roerdalen 2015

U meldt dat er in het eerste half jaar zeven maatregelen zijn opgelegd. We vinden dit veel, temeer daar we het een draconische regeling vinden. De CRR is benieuwd welke maatregelen zijn opgelegd en wat de redenen waren om de maatregelen op te leggen. Zijn er bezwaarschiften ingediend tegen de opgelegde maatregelen? Wat was de uitkomst daarvan? Hoe gaat u daar mee om? Is er gebruik gemaakt van het door u gehanteerde middel van 'pre-mediation'?

Voorts vraagt de CRR zich af of de gemeente uit de evaluatie ook conclusies trekt of en hoe dit voorkomen had kunnen worden? Dat is beter dan genezen. Tevens zou nagedacht kunnen worden over in het acht nemen van een zeer grote mate van terughoudendheid bij het opleggen van een maatregel. Zoals we al eerder opmerkten: met een maatregel belanden mensen van de regen in de drup, of beter gezegd, in de regen en de goot.

We adviseren u de evaluatie tevens te gebruiken om er lering uit te trekken.

3.4 Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Roerdalen 2015

U geeft aan dat er 45 aanvragen individuele inkomenstoeslag zijn ingediend in de eerste helft van 2015. Waarom zo weinig? Heeft u gegevens over burgers die mogelijk in aanmerking komen? Zou u daar uw communicatie op af willen/kunnen stemmen? We adviseren u dit. We komen hier nog op terug in onze reactie op de evaluatie Minimabeleid.

Hoeveel van de ingediende aanvragen zijn gehonoreerd? Zijn er aanvragen afgewezen en zo ja, waarom? Zou een uitsplitsing kunnen maken van dit cijfer teneinde een bepaalde tendens te kunnen aangeven?

3.6. Verordening loonkostensubsidie en loonwaarde PW 2015

De CRR meent dat de loonwaarde niet enkel in relatie tot het wettelijk minimumloon beoordeeld moet worden, maar ook in relatie tot de in een branche voor een bepaalde functie geldend cao-loon. De CRR adviseert u zulks te doen.

Is er intussen al gebruik gemaakt van het instrument loonkostensubsidie? En voor wie en wat zet u dit instrument in?

3.8 Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2015

Er zijn in de eerste helft van 2015 twee bestuurlijke boetes opgelegd. Waarom zijn deze boetes opgelegd? Hoe hoog waren deze? Is er bezwaar tegen gemaakt? Wat is ermee gedaan? Welke conclusies trekt u hieruit?

3.9 Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik PW Roerdaalen 2015

Hoe wordt deze verordening uitgevoerd? Wat is het resultaat in de eerste helft van 2015?

3.10 Intrekken Verordening toeslagen Wet werk en bijstand 2012

Deze verordening is ingetrokken per 1 juli 2015. De evaluatie gaat tot die datum. Zijn er voor die datum op grond van de overgangsregeling nog toeslagen toegekend?

4. Beleidsregels

4.2. Beleidsregel tegenprestatie PW 2015

We hebben al eerder gewezen op het door u gehanteerde oxymoron. De gelegde verbinding tussen de twee tegenovergestelde begrippen 'vrijwillig' en 'verplicht' is wat ons betreft als zodanig te kwalificeren en maakt duidelijk hoe gekunsteld de maatregel van 'tegenprestatie' eigenlijk is. We raden u nogmaals af gebruik te maken van het fenomeen 'tegenprestatie'.

Hiervoor hebben we u al gewezen op het merkwaardige feit dat de inzet van uitkeringsgerechtigden bij de restauratie van monumenten formeel juridisch niet onder de tegenprestatie valt. Daarom zijn er, zegt u, geen beschikkingen afgegeven. Wat betekent dit? Is dit niet in strijd met de Algemene wet bestuursrecht? We wijzen u voorts op de laatste alinea van de onderwerpelijke paragraaf waarin u stelt: 'Naast de inzet bij de monumenten zijn er geen formele tegenprestatie opgelegd.' Hoe is dit te rijmen met de 'niet formeel juridische status' van de inzet bij monumenten?

Wat gebeurt er bij weigering? Wat houdt vrijwilligheid in? Wat als het werk niet gekwalificeerd kan worden als additioneel? Voert de gemeente hier beleid dat een juridische basis ontbeert?

Heeft het werk met behoud van uitkering tot werk met passend loon geleid? Zo ja, hoe vaak en hoe lang duurde dit? Komt u op basis daarvan tot de conclusie dat het de moeite waard was om het instrument in te zetten (al was het formeel juridisch niet in de haak)?

4.3. Beleidsregel Persoonlijk participatiebudget pensioengerechtigden PW 2015

In de eerste helft van 2015 is 53 keer dergelijk budget verstrekt. Is dit veel of is dit weinig in vergelijking tot het aantal pensioengerechtigden in uw gemeente die hier mogelijk voor in aanmerking komen? Welke conclusie trekt u hier uit? Hoe was de communicatie hierover?

4.4. Beleidsregel Maatschappelijk Actief Bonus PW 2015.

De CRR zet vraagtekens bij het automatisch verstrekken van de MAB aan uitkeringsgerechtigden, die worden ingezet bij de restauratie van monumenten. Zij hoeven geen overeenkomst te overleggen. Is dit een douceurtje om de uitkeringsgerechtigde met zachte hand richting een inzet te krijgen welke formeel juridisch niet juist is? Wat is de juridische grondslag? De CRR zou een toelichting op dit een en ander zeer op prijsstellen.

Er is slechts 7 keer een MAB afgegeven. In welke gevallen was dit? Waarom zo weinig?

4.5. Beleidsregel kostendelersnorm vs commerciële relaties

Waarom heeft u ervoor gekozen het begrip 'commercieel' zelf in te vullen? Is het de gemeente bekend dat onderzoek heeft uitgewezen dat de kosten van de invoering van de 'kostendelersnorm' hoger zijn dan de opbrengsten? Zou u er op grond daarvan niet verstandig aan doen de kostendelersnorm niet toe te passen? De CRR adviseert u dat, temeer daar het toepassen soms tot zeer onwenselijke situaties leidt.

4.6. Vervangend beleid WtcG en Cer

Hoe vaak is er aanspraak gemaakt op een tegemoetkoming voor aanvullende ziektekosten van maximaal €25, --? Is dit in overeenstemming met uw gegevens over de burgers die er mogelijk recht op hebben?

Welke communicatie pleegt u hierover met de mogelijk belanghebbenden? Is de communicatie hierover adequaat?

De CRR adviseert u om variatie toe te staan in de aard van het aanvullend pakket. Iemand met een slecht gebit heeft er baat bij dit aanvullend door middel van een tandartsverzekering te verzekeren? Iemand met een andere chronisch kwaal zou de aanvullende verzekering beter daarop af kunnen stemmen. Het maximum hoeft daarmee waarschijnlijk niet overschreden te worden.

4.7. Beleidsregel terugvordering en verhaal PW etc. Roerdalen 2015

Hoe vaak is deze regeling toegepast? In welke gevallen? Welke conclusies trekt u daaruit?

4.8. Beleidsregel administratieve boete sociale voorzieningen Roerdalen 2015

Ook hier weer de vraag naar het aantal keren en in welke gevallen de beleidsregel is toegepast.

5. Inkomen

5.4. Minimabeleid

Waarom zijn de Klijnsma-gelden, specifiek bedoeld voor het minimabeleid, naar de algemene middelen gevloeid? De CRR is van mening dat deze gelden zijn geoormerkt. In onze advisering over de Evaluatie Minimabeleid komen we op dit onderwerp terug terug.

6. Re-integratie

6.1. Doelgroep garantiebanen en 6.5 Beschut werk

De CRR merkt op dat voorkomen moet worden dat via een omweg voor de doelgroep beschut werk weer een constructie wordt gemaakt als die van Westrom. Die was/is duur en drukt zwaar op het participatiebudget. De opzet van de PW is nou juist om een sterfhuisconstructie te creëren voor de sociale werkvoorzieningsbedrijven.

Het UWV verstrekt premiekortingen voor werkgevers indien ze jongeren tot 27 jaar aannemen of ouderen van 56 jaar en ouder. Kent de gemeente een dergelijke regeling ook?

6.3. Jobcoaching

Hoe vaak is dit instrument intussen toegepast en wat zijn de ervaringen tot nu toe? Hoe vindt de verantwoording plaats van de jobcoaching?

6.6 Aansluiting bij het (speciaal) onderwijs

De eerste gesprekken hebben reeds plaatsgevonden met het speciaal onderwijs. Wat is hier het resultaat van? Hoe ziet de planning eruit? Hoe wordt deze aansluiting in het vat gegoten?

7. Organisatie

7.2. Westrom

De CRR zou graag op de hoogte willen blijven van de ontwikkelingen met betrekking tot de fusie tussen Westrom en Risse. In het belang van onze doelgroep zouden dit graag nauwlettend willen blijven volgen. Welke cliëntenraad is hierbij betrokken?

7.3. Regionaal Werkbedrijf Midden-Limburg

Volgens onze informatie is ter zake van dit onderwerp nog niet veel gerealiseerd. We nemen aan dat in de tweede helft van het jaar daadwerkelijk met activiteiten op dit terrein mee wordt gestart.

7.4. Werkgeversservicepunt Roermond/Werkbedrijf

Wat is Werk.Kom Weert? We kennen deze organisatie niet.

De doelstellingen zijn veelbelovend. Het zou mooi zijn er 630 vacatures vervuld kunnen worden (vanaf 1 juli 2015 50% van de taakstelling). Wat zijn de resultaten met dit fenomeen 'directe bemiddeling' tot nu toe? De realiteit dient echter niet uit het oog verloren te moeten worden, want de arbeidsmarkt trekt nog niet voor iedereen aan, zeker voor ouderen (boven de 40) hebben het nog steeds moeilijk, want de voorkeur gaat uit naar jongeren. Ook waarschuwt het IMF voor verdere economische malaise nu in Azië de signalen op rood staan. Voorts is het nog altijd de werkgever die beslist of hij een voorgelegde kandidaat aanneemt. Voorkomen dient te worden dat er sprake is van 'draaideuruitkeringsgerechtigden': werkgevers krijgen de ene na de andere gesubsidieerde uitkeringsgerechtigde zonder dat die uitkeringsgerechtigde het een baan of een weg uit de armoede oplevert, maar de werkgever heeft regelmatig goedkoop en vaak ook nog overgekwalificeerd personeel over de vloer, en de gemeente kan wat wegzetten in statistiekjes.

8. Procedure

8.3. Bezwaar, beroep en klachten

Jammer dat de evaluatie zich nog slechts beperkt tot het eerste kwartaal. De CRR verkeert in de veronderstelling dat u over actuele, gesystematiseerde overzichten beschikt.

Dat er van de 15 bezwaarschriften slechts 1 gegrond is verklaard roept vragen op over het door u gehanteerde middel van pre-mediation (in een aparte brief hebben we daar adviezen over gegeven). Kennelijk zijn er 5 ingetrokken en 3 besluiten zijn herzien. Hoe staat het met het restant? Zijn deze gehandhaafd en hebben die tot een procedure geleid? In twee gevallen wel en die zijn gegrond verklaard. Gaat de gemeente altijd in hoger beroep? Zo ja, waarom?

9. Communicatie

Bij de evaluatie Minimabeleid komen we terug op dit onderwerp.

10. Privacy

Over dit onderwerp hebben we uitgebreide adviezen gegeven. Graag verwijzen we ernaar. U heeft ook aangegeven dit een bijzonder belangrijk onderwerp te vinden waar veel van uw aandacht naar uitgaat. Uw voornemens zijn veelbelovend, niettemin lijkt de praktijk op dit punt weerbarstig te zijn. De CRR blijft dit nauwlettend volgend en zal zeker aan de bel trekken als dit nodig is. Uit de praktijk blijkt echter dat uw organisatie soms per ongeluk de privacy schendt, zoals de kwestie met de uitkeringspecificaties in september 2015. Inmiddels heeft u de uitkeringsgerechtigden allen per brief geïnformeerd en excuses aangeboden, maar wij kunnen het niet laten u erop te attenderen dat een fout van uitkeringsgerechtigde, zoals te laat inleveren of een kruisje op een formulier vergeten, in de praktijk leidt tot het opleggen van een maatregel. Laat u degene, die verantwoordelijk is voor deze fout, die de privacy van enkele tientallen uitkeringsgerechtigden aantast, ook kennismaken met een maatregel?

Ter zake van de overige onderwerpen heeft de CRR op dit moment geen vragen, opmerkingen of adviezen.

In zijn algemeenheid spreekt de CRR zijn waardering uit voor het evaluatieverslag en is blij dat een aantal zaken waar de CRR adviezen over heeft gegeven ook in het beleid is terug te vinden.

Tot slot: In een onlangs gehouden 3D-verleg werd door de wethouder gesproken over een pilot in Vlodrop, waar naast een telefonisch contact ook een inloopspreekuurmogelijkheid is voor mensen met vragen over de WMO en CJG.

Naar het oordeel van de CRR zou het aanbevelenswaardig zijn om dit spreekuur uit te breiden met een onafhankelijk klantadviseur voor het sociaal domein, waar uitkeringsgerechtigden met al hun vragen en opmerkingen terecht kunnen. Mocht een dergelijk inloopspreekuur een succes zijn, dan zouden we graag zien dat het wordt uitgebreid naar de verschillende kernen in deze gemeente.

We hopen u hiermee van dienst te zijn geweest. Graag worden we op de hoogte gehouden. Mocht u onze inbreng bij dit onderwerp op prijsstellen, dan zijn we graag bereid daaraan onze bijdrage te leveren.

Namens de Cliëntenraad Roerdalen,

Met vriendelijke groet,

Mr. G.C. van Elk
Voorzitter

Drs. N. van Poll
Secretaris